

Les 1: overzicht woordvolgorde	1
Vorbereiding voor de eerste les:	1
Uitleg: Vragen stellen	1
Uitleg: woordvolgorde - de drie scenario's	2
Opdrachten	3
Antwoorden	5

Les 1: overzicht woordvolgorde

- Kennismaking
- Spreekopdracht om elkaar beter te leren kennen
grammatica: *vragen stellen*
- Tijd voor vragen over het huiswerk
- Spreekopdracht met de eerste twee scenario's van woordvolgorde
grammatica: 1) *de hoofdzin* 2) *de hoofdzin met inversie*
- Spreekopdracht met het derde scenario van woordvolgorde
grammatica: *de bijzin (conjuncties)*

Vorbereiding voor de eerste les:

Uitleg: Vragen stellen

Er zijn twee manieren om een vraag te stellen:

- 1) Je begint de zin met een vraagwoord (interrogatief)

Voorbeelden:

Hoe heet je?

Waar ben je geboren?

Wie is je beste vriend?

Waarom ben je te laat?

Wat is je lievelingseten?

Wanneer ben je jarig?

- 2) Je begint de zin met een werkwoord

Voorbeelden:

Heet je Peter?
Ben je in Zwolle geboren?
Is Robin je beste vriend?
Had je trein vertraging?
Hou je van pasta?
Ben je vandaag jarig?

Uitleg: woordvolgorde - de drie scenario's

De Nederlandse woordvolgorde lijkt heel lastig, maar eigenlijk zijn er maar drie scenario's:

1) De hoofdzin

Voorbeeld: Ik wil morgen de hele dag studeren.

Formule: Subject + conjugated verb + rest + rest of verbs.

2) De hoofdzin met inversie

Voorbeeld: Morgen wil ik de hele dag studeren.

Formule: Other element (usually adverb) + conjugated verb + subject + rest + rest of verbs.

3) Bijzin (subordinate clause): alle werkwoorden gaan naar het einde van de zin

De bijzin is iets lastiger dan scenario 1 en 2. Laten we eerst kijken naar een voorbeeld.

Voorbeeld: Ik kan morgen niet afspreken, omdat ik morgen de hele dag wil studeren.

De oranje zin is de hoofdzin. De zwarte zin is de bijzin.

In een bijzin gaan alle werkwoorden naar het einde van de zin. **Let op:** je moet wel een werkwoord vervoegen (in het voorbeeld: *willen*).

Formule: subject + rest + conjugated verb + rest of verbs.

Er zijn verschillende redenen om een bijzin te gebruiken. Deze les kijken we naar **conjuncties**.

Wat zijn conjuncties?

Conjuncties zijn woorden die je kunt gebruiken om twee zinnen te verbinden. Kijk maar:

- Ik ben moe, **maar** ik ga nog niet naar bed.
- Ik ben moe **en** jij bent ook moe.
- Ik ga een film kijken **of** ik ga een boek lezen.
- Ik ben moe, **want** ik heb vandaag veel gedaan.
- Ik ben moe, **dus** ik ga naar bed. (OF: Ik ben moe, dus ga ik naar bed → “dus” kun je op twee manieren gebruiken).

De vijf conjuncties hierboven (maar, en, of, want & dus) kunnen **een hoofdzin + hoofdzin** vormen. Ze zijn erg makkelijk te gebruiken.

Andere conjuncties worden gevolgd door een **bijzin**. De werkwoorden gaan naar het einde. Kijk maar:

- Ik ben moe, **omdat** ik vandaag veel heb gedaan.
- Ik ben moe, **als** ik 's avonds thuiskom.
- Ik ben moe, **wanneer** ik 's avonds thuiskom.
- Ik geef een feest, **zodra** ik mijn diploma heb.
- Ik doe de afwas, **terwijl** jij op de bank ligt!
- Ik ga naar buiten, **hoewel** het slecht weer is.
- Ik had paars haar, **toen** ik een tiener was.
- Ik kan de opdracht niet maken, **tenzij** je me helpt.
- Ik moet wachten, **zolang** het stoplicht op rood staat.
- Ik wil veel reizen, **voordat** ik een huis koop.
- Ik ga naar huis, **nadat** het concert is afgelopen.
- Ik blijf reizen, **totdat** mijn geld op is.
- Ik kom te laat, **doordat** mijn trein vertraging heeft.
- Ik bel vaak met mijn familie, **sinds** ik in Nederland woon.

Je kunt de zinnen ook omdraaien. Let dan goed op de plaats van de werkwoorden.

- **Omdat** ik vandaag veel heb gedaan, ben ik moe.
- **Zodra** ik mijn diploma heb, geef ik een feest.

Opdrachten

Opdracht 1) Vul in: maar, of, want, dus, omdat, als, wanneer, zodra, terwijl, hoewel, toen, tenzij
Je mag ieder woord maar één keer gebruiken.

- a) Hij is boos, ___ ik zijn verjaardag ben vergeten.

- b) ___ ze studeerde, woonde ze op een kleine kamer.
- c) Ik ben vandaag vrij, ___ ik heb tijd om mijn vakantiefoto's uit te zoeken.
- d) Ik ga met je mee naar de bioscoop, ___ je een horrorfilm wilt zien. Ik heb een hekel aan horrorfilms.
- e) Theo heeft een kat, ___ hij allergisch is voor katten.
- f) Je kunt me altijd bellen, ___ je advies nodig hebt.
- g) Harry doet de boodschappen, ___ zijn huisgenoot de badkamer schoonmaakt.
- h) Mijn opa is al 93 jaar oud, ___ hij is nog heel fit!
- i) Ga je mee naar het café ___ blijf je vanavond thuis?
- j) Bel me, ___ je de uitslag van het medisch onderzoek ontvangt. Ik wil de resultaten direct weten!
- k) Ik verveel me, ___ al mijn vrienden zijn op vakantie.
- l) ___ je van moderne kunst houdt, moet je naar dat museum gaan!

Opdracht 2)

Draai de zinnen om en begin met de bijzin. Kijk naar het voorbeeld.

Voorbeeld

Ik ga niet naar buiten, als het regent.

→ Als het regent, ga ik niet naar buiten.

- a) Ik doe mijn trui aan, omdat ik het koud heb.
- b) Rogier gaat naar het feestje, hoewel hij ziek is.
- c) De computer werkt niet meer, sinds ik hem heb laten vallen.
- d) Herman mag hier blijven wonen, zolang hij de huurt betaalt.
- e) Je was niet thuis, toen de pakketbezorger langskwam.
- f) Zij sprak geen Italiaans, voordat ze naar Italië verhuisde.
- g) We gaan dit weekend zwemmen, als het lekker weer wordt.

Opdracht 3) Vul het juiste woord in. Let goed op de woordvolgorde van de zinnen. Is het een hoofdzin, een hoofdzin met inversie of een bijzin?

Tip: kijk naar de lijst met conjuncties die je hebt gekregen.

Kies uit: als, want, gewoonlijk, en, na, daarom, bovendien, dus, hoewel, ook, totdat, maar

Ik heb een heerlijk weekend gehad. Op zaterdag heb ik tot 11 uur uitgeslapen, ___ ik had geen plannen. ___ moet ik op zaterdag werken, ___ deze keer was ik vrij. Het was heerlijk weer, ___ heb ik in de tuin ontbeten. 's Middags ben ik met mijn hond naar het bos gegaan. Hij is altijd heel blij, ___ hij mag rennen. ___ gaan we vaak naar het bos aan de rand van de stad. Daar mag hij los lopen. Mijn hond is heel fit en snel, ___ hij al oud is.

Op zondag ben ik de hele dag thuis gebleven. Ik had geen zin om naar buiten te gaan. ____ regende het. Ik verveelde me, ____ de deurbel ging. Mijn beste vriend stond voor de deur! We hebben spelletjes gedaan ____ een film gekeken. ____ hebben we pizza's besteld. ____ het avondeten is hij weer naar huis gegaan.

Antwoorden

Opdracht 1) Vul in: maar, of, want, dus, omdat, als, wanneer, zodra, terwijl, hoewel, toen, tenzij

Je mag ieder woord maar één keer gebruiken.

- m) Hij is boos, **omdat** ik zijn verjaardag ben vergeten.
- n) **Toen** ze studeerde, woonde ze op een kleine kamer.
- o) Ik ben vandaag vrij, **dus** ik heb tijd om mijn vakantiefoto's uit te zoeken.
- p) Ik ga met je mee naar de bioscoop, **tenzij** je een horrorfilm wilt zien. Ik heb een hekel aan horrorfilms.
- q) Theo heeft een kat, **hoewel** hij allergisch is voor katten.
- r) Je kunt me altijd bellen, **als/wanneer** je advies nodig hebt.
- s) Harry doet de boodschappen, **terwijl** zijn huisgenoot de badkamer schoonmaakt.
- t) Mijn opa is al 93 jaar oud, **maar** hij is nog heel fit!
- u) Ga je mee naar het café **of** blijf je vanavond thuis?
- v) Bel me, **zodra*** je de uitslag van het medisch onderzoek ontvangt. Ik wil de resultaten direct weten!
- w) Ik verveel me, **want** al mijn vrienden zijn op vakantie.
- x) **Als/wanneer** je van moderne kunst houdt, moet je naar dat museum gaan!

***wanneer en als zijn ook mogelijk, maar "zodra" past hier het beste, omdat je de resultaten meteen wilt weten.**

Opdracht 2)

Draai de zinnen om en begin met de bijzin. Kijk naar het voorbeeld.

Voorbeeld

Ik ga niet naar buiten, als het regent.

→ Als het regent, ga ik niet naar buiten.

- h) Ik doe mijn trui aan, omdat ik het koud heb.
Omdat ik het koud heb, doe ik mijn trui aan.

- i) Rogier gaat naar het feestje, hoewel hij ziek is.
Hoewel hij ziek is, gaat Rogier naar het feestje.
- j) De computer werkt niet meer, sinds ik hem heb laten vallen.
Sinds ik hem heb laten vallen, werkt de computer niet meer.
- k) Herman mag hier blijven wonen, zolang hij de huur betaalt.
Zolang hij de huur betaalt, mag Herman hier blijven wonen.
- l) Je was niet thuis, toen de pakketbezorger langskwam.
Toen de pakketbezorger langskwam, was je niet thuis.
- m) Zij sprak geen Italiaans, voordat ze naar Italië verhuisde.
Voordat ze naar Italië verhuisde, sprak zij geen Italiaans.
- n) We gaan dit weekend zwemmen, als het lekker weer wordt.
Als het lekker weer wordt, gaan we dit weekend zwemmen.

Opdracht 3) Vul het juiste woord in. Let goed op de woordvolgorde van de zinnen. Is het een hoofdzin, een hoofdzin met inversie of een bijzin?

Tip: kijk naar de lijst met conjuncties die je hebt gekregen.

Kies uit: als, want, gewoonlijk, en, na, daarom, bovendien, dus, hoewel, ook, totdat, maar

Ik heb een heerlijk weekend gehad. Op zaterdag heb ik tot 11 uur uitgeslapen, **want** ik had geen plannen. **Gewoonlijk** moet ik op zaterdag werken, **maar** deze keer was ik vrij. Het was heerlijk weer, **dus/daarom** heb ik in de tuin ontbeten. 's Middags ben ik met mijn hond naar het bos gegaan. Hij is altijd heel blij, **als** hij mag rennen. **Daarom/dus** gaan we vaak naar het bos aan de rand van de stad. Daar mag hij los lopen. Mijn hond is heel fit en snel, **hoewel** hij al oud is.

Op zondag ben ik de hele dag thuis gebleven. Ik had geen zin om naar buiten te gaan. **Bovendien** regende het. Ik verveelde me, **totdat** de deurbel ging. Mijn beste vriend stond voor de deur! We hebben spelletjes gedaan **en** een film gekeken. **Ook** hebben we pizza's besteld. **Na** het avondeten is hij weer naar huis gegaan.